

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELNÖK

VE-03-031/2009.

Tisztelt Országgyűlési Képviselő!

A Tájékoztató – összhangban az Állami Számvevőszék 2004. évi tevékenysége elfogadásáról szóló 43/2005. (V. 26.) OGY határozat 4. pontjában előírtakkal¹ – bemutatja Magyarország európai uniós pénzügyi kapcsolatait és a támogatásokkal kapcsolatos ellenőrzések 2008-as tapasztalatait.

A nemzetközi összehasonlítás – az EU Bizottság által közzétett adatokra tekintettel – hazánk 2007. évi helyzetét mutatja be. Ennek alapján megállapítható, hogy a strukturális alapok esetében Magyarország a felhasználható forrásokat teljes egészében lekötötte, a kifizetések tekintetében az újonnan csatlakozók élmezőnyében (2. helyen) van, az EU 25 között a 10. helyen áll. A Kohéziós Alap esetében hazánk a 47,26%-os kifizetési aránnyal a középmezőnyben található, az új tagországok között a 6. helyet foglalja el.

A Tájékoztató átfogó képet ad a különböző szervezetek feladat- és hatásköréről, az ellenőrzési rendszerről és a jogszabályi háttérrel. Az átláthatóság érdekében bemutatja Magyarország EU költségvetésbe történő befizetéseit, továbbá a Magyar Köztársaság központi költségvetésében megjelenő és a költségvetésen kívüli tételként szereplő támogatások és az Uniótól közvetlenül igényelhető (oktatási és ifjúsági célú) támogatások felhasználását, az önkormányzatok uniós források fogadására való felkészültségét.

Valamennyi alap tekintetében tartalmazza az Európai Számvevőszék, az Európai Bizottság, az Állami Számvevőszék, a KEHI/Ellenőrzési Hatóság, a Kifizető/Igazoló Hatóság és a belső ellenőrzés vizsgálatait, azok főbb megállapításait.

Az immáron négy éve készülő, az egyes évekre koncentrált Tájékoztatókban megfogalmazott trendek, tendenciák és átfogó tapasztalatok szintetizálása kiváló alkalmat ad arra, hogy a lezáródó 2004-2006-os költségvetési periódusról rendelkezésre álló tapasztalatokat és tanulságokat értékeljük és összevessük a 2007-ben indult 2007-2013-as költségvetési időszak tevékenységéről megfogalmazott ellenőrzési megállapításokkal. Ez az összehasonlítás megfelelő alapul szolgálhat előremutató – a hatékonyságot és eredményességet szolgáló – érdemi intézkedések meghozatalára a feltételrendszer és felhasználás terén egyaránt.

¹ „...az Állami Számvevőszék a teljes uniós pénzfelhasználás gyakorlatáról átfogó képet adjon, ennek keretében az uniós forrásokkal összefüggő pénzmozgások ellenőrzését végző hazai szervezetek munkáját szakmai szempontból áttekintse és mutassa be az ellenőrzések tapasztalatait”.

A következtetések levonását segítette, hogy hazánk az előcsatlakozási alapok és a Schengen Alap forrásait sikeresen felhasználta. A SAPARD esetében a pénzügyi zárás és a pénzügyi rendezés 2008. évben megtörtént.

Az Unióból érkező források fogadásához, illetve lebonyolításához szükséges intézményi, szabályozási és ellenőrzési feltételrendszert az uniós és hazai előírásokat figyelembe véve alakították ki. Továbbra is fennáll az a korábban tett megállapításunk, hogy az EU források ellenőrzési rendszere betöltötte a szerepét, ugyanakkor nem mentes az átfedésektől és az esetenkénti egyidejű ellenőrzésektől. A munkafolyamatba épített (ún. első szintű) ellenőrzési funkciók működésének erősítése szükséges.

A 2004-2006-os időszakra vonatkozó Nemzeti Fejlesztési Terv megvalósítására rendelkezésre álló keret több mint 100%-át kötelezettségvállalással lefedtük, amelynek értéke 2008 végére közel 727 Mrd Ft-ot tett ki. A kifizetések aránya összességében megfelelő. A néhány prioritás tekintetében tapasztalható elmaradás szempontjából kedvező, hogy hazánk kérése alapján az EU Bizottság (más tagországokhoz hasonlóan) hozzájárult az elszámolhatósági időszak 2009. június 30-ig történő meghosszabbításához négy operatív program és az EQUAL Közösségi Kezdeményezés vonatkozásában. Az NFT sikerességének, a forrásvesztés elkerülésének feltétele a megfelelő arányú abszorpció (a források közel 100%-os hatékony felhasználása) mellett a szabályos és eredményes (a vállalt számszerűsített mutatók teljesítésével történő) felhasználás.

A Kohéziós Alap tekintetében az időszakot a projektek megvalósításának időbeli elhúzódása, a nagymértékű költségtúllépés és műszaki tartalomváltozás, illetve az ellenőrzések által – elsősorban a közbeszerzési eljárások terén – feltárt jelentős hiányosságok jellemezték.

A kifizetések növekedésével természetesen az EU és hazai ellenőrzési szervek által végzett ellenőrzések számának növekedése is várható. A vizsgálatok által feltárt szabálytalanságok (legtípikusabb a közbeszerzési törvény megsértése, téves elszámolás, jogosulatlan, nem elszámolható tételek igénylése, kifizetése, a projekt nem, vagy nem megfelelő mértékű megvalósítása, eltérés a támogatási szerződéstől, késedelmes teljesítések) pénzügyi következményekkel járhatnak.

A pénzügyi periódus zárása tekintetében kiemelt figyelmet kell fordítani a szabálytalanságok lehető legnagyobb mértékű feltárására, nyomon követésére és az adóssághmenedzsment hatékony működtetésére, valamint az uniós támogatásokból megvalósult projektek kötelező működési monitoringjára. Ezek nem megfelelő működtetése jelentősen meghosszabbíthatja az EU-val való pénzügyi elszámolási és zárási folyamatot, ami kedvezőtlenül hathat a hazai költségvetés helyzetének alakulására.

A 2007-2013-as uniós költségvetési periódus első két évét a felkészülés és a programok lassú beindulása jellemezte. Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások intézményrendszerének akkreditálása megtörtént. Az Új Magyarország Fejlesztési Terv Operatív Programjait az EU Bizottság az elsők között fogadta el, az akkreditációs eljárások – a KÖZOP és a KMOP 2. prioritás kivételével – 2008-ban sikeresen lezárultak. Az ÚMFT teljes keretének több, mint 50%-át hirdették meg és 19%-ára történt szerződéskötés. Az összesített adatok kedvező

alakulását – a Kormány egyedi döntési hatáskörébe tartozó – kiemelt projekteknél tapasztalható előrehaladás nagymértékben befolyásolta.

Az elkövetkezendő években fokozott figyelmet kell fordítani az ÚMFT kiemelt jelentőségű közlekedési és környezetvédelmi projektjeire annak érdekében, hogy elkerülhetőek legyenek a két ágazatot érintő, hasonló komplexitású Kohéziós Alap projektek megvalósítását kísérő negatív tendenciák a végrehajtás elhúzódása és a költségek tervezetthez képest történő jelentős túllépése valamint a közbeszerzési eljárásokat érintő szabálytalanságok tekintetében.

Az EU költségvetéséből történő forráslehívás 2008. évben a tavalyi évhez mérten növekedett (66,6 M euró), a programok lassú beindulása és a megfelelőségi eljárások 2008. évi lezárása következtében több operatív program/alap esetében csak 2009-ben került sor időközi kifizetési kérelem benyújtására.

Tisztelt Országgyűlési Képviselő!

A Tájékoztató teljes terjedelmében az országgyűlés és az ÁSZ honlapján elérhető. Bízom benne, hogy munkája során hasznosítani tudja a Tájékoztató megállapítását és tevékenységével elősegíti az uniós források hatékony és eredményes felhasználását.

Budapest, 2009. szeptember 9.

Tisztelettel:

